

ועל לשם קידושין, ואם לא נשאת כהן ולא פירש, וכיוצא בזה
דכין דאיתא חזק אף אדם שבה בשבת צעלה זכות שוב
כי כח פירש, וביד כח דכחיה. אף כי כח הוא צאחיה
דמקדשי וכד מוסבלי דאיתא אומדנה שגלה לשם קידושין,
אכל צאחיה דכר דיעה דאף גם אם שגלה לשם קידושין ג"כ
איתא קידושין כלל, כיון דלא פירש, ולפי"ז לדעת רש"י אי
אפשר לגרום כדעת הר"ם דכך דר"פ קיימא צאחיה דרובא
מוסבלי וכד מקדשי ומיעוטא מקדשי וכד מוסבלי וקמ"ל
דחיישין למיעוטא משום חומרא דא"ל, דהכי דחיישין למיעוטא
שהוא מהמיעוט ושגלה לשם קידושין, אכל מ"מ אומדנה ע"ז
ליכא כיון דרובא מוסבלי וכד מקדשי, וא"כ ממילא דצחיה
ודאי ל"ה קידושין אף אם הוא מהמיעוט, ואזכיר חיישין
למיעוטא שייך בזה. והשתא א"ש ג"כ הך דקאמר הגמ'
לפי גירסת רש"י מהו דתימא נישחש למיעוטא דמוסבלי וכד
מקדשי, וא"כ דהוי להקל, דנראה דלענין שיחשב כאלו פירש
בעין אומדנה גמורה ודאית, וא"כ הו"ל דא"כ דק"ל
דאזלין בחר רובא היינו רק דתלין שהוא מהרוב, אכל מ"מ
כיון דעכ"פ איכא גם מיעוטא דמוסבלי וכד מקדשי, א"כ
ממילא דאומדנה ודאית מיכא לא הוי, ולא מהניא אומדנה
כי האי להחשב בכלל פירש, וממילא דאף שהוא מהרוב ושגלה
לשם קידושין ג"כ אינו כלום כיון דלא פירש, וזהו דאשמעין
ר"פ דמועיל דין רוב לאשווי' לעלם הקידושין כדן פירש. אכן
כ"ז הוא לשיטת רש"י, אכל שיטת הר"ם הוצא דר"ן שם
דכא דחוששין לסבולות היינו דחוששין שמא קדשה כדן קודם
שילוח הסבולות, וא"כ העיקר שאנו דנין הכא הוא רק אם
הוא מהבך דמקדשי וכד מוסבלי וממילא הסבולות מוכיחים
שהיא מקודשת, או שהוא מהבך דמוסבלי וכד מקדשי ואין
כאן עוד קידושין, ע"כ שפיר שייך הכא דין חיישין למיעוטא,
שלא הוא מהמיעוט דמקדשי וכד מוסבלי והוי צה קידושין
מקודם, וגם לא שייך למימר דניחוש למיעוטא להקל ואדרבה
אזלין בחר רובא שהוא מהבך דמקדשי וכד מוסבלי וממילא
ודאי דקדשה מקודם שילוח הסבולות, ונמלא דשני הפירושים
צדק דחוששין לסבולות תלויים בשני הגירסות דלקמן, וכש"ל.

הלכות גירושין

בגיטין דף ג' חד אחי צעל ומערער ופסיל ל', פירש"י
משום דאוקי חד לגבי חד, ל"ע דהרי צאחיה אמרינן
לקמן דאין ערער פחות משנים אלא ערער דבעל, וצ"כ
דבעל שאני מכל ע"א דעלמא, ולמה נקט רש"י לעמא דאוקי
חד לגבי חד ותיפוק לן משום ערער דבעל, ול"ע.

והגראה לומר צביאור דברי רש"י, דהנה צאחיה עיקר הדבר
מה דבעל נאמן לערער ולומר שהערער פסול,
אינו משום דהוא צע"ד, וכמבואר דר"ן ריש גיטין דהבעל
לאו צע"ד הוא שאין האשה ממונו של בעל, אלא יסוד הדבר
הוא משום דהוא צעל השער, ומשום י' לו נאמנות בהשער
צין להכשירו וצין לפסולו, וכמ"ש הרמב"ם דאם טען הבעל
ואמר לא כחצתי שער זה הגט צעל ואין כאן משום עדים
בחתומים על השער נעשה כמו שנחקרה עדותו צע"ד [ואם
לא הי' זה דין מסויים בהלכות שטרות דבעל השער נאמן
לערער עליו ולפסולו מחמת שער, רק משום טענת צע"ד
קאחין עלי' להאריכו קיום, א"כ גם צלא קיום עכ"פ מידי
ספיקא לא נפיק ולמה צעל לגמרי], וכן הרי מבואר צצ"מ
דף ע"ב דמודה בשער שכתב א"ל לקיימו וגובה מנכסים
משועבדים, ולענין הלקח הרי פשיטא דלא מהניא כלל הודאתו
של זה שיגבו ממנו, אלא משום דהוא צעל השער משום

נאמן לקיימו וברי הוא בשער מקייים שנוצק צו גם מחשבתו.
ולפי"ז י"ל דס"ל לרש"י דכל זה הוא רק צמה שנוגע להלכות
שער, כגון שטעין לא כחצתי או על תנאי כ"י או פקדון כ"י
דלפי דבריו אין כאן לא שער ולא עדות כלל, וצ"כ הוא דיש
לו נאמנות לערער מדין צעל השער, אכל צגט שנחתם שלא
לשמה דמבואר צחוס' גיטין דף ד' ד"כ מודק דהויא עדות
גמורה לענין ראי' שנחקרה, דנמלא דעיקר הלכות שער
והעדות שבו לית כאן גריעותא כלל צמה שנעשה שלא
לשמה, וכל עיקרו הוא מדיני גט דאין כשר לגירושין רק גט
שנכתב ונחתם לשמה, אכל אין זה מדיני שטרות והעדות
שצדן כלל, ע"ז לא נאמר כלל דין ערער דבעל השער, וברי
הוא ככל ע"א דעלמא, [ועיין צפירש"י שם גבי ורצן הוא
דאלרוך שפי' דר"ל דרצן הוא דאריכו למיחש לשלא לשמה
משום דאיכא דאשכח שער כתוב וכו', והחוס' שם הקשו על
פי' זה, ופירשו דרצן הוא דאלרוך לומר צפ"י וצפ"י שלא
יצא הבעל לערער ולומר שלא לשמה נכתב. ולפי מש"כ שיטת
רש"י מבוארת, דצאחיה אי' לאו דאריכו רצן למיחש לשלא
לשמה אין כאן גם חשש ערער דבעל, כיון דאינו נאמן כלל
ע"ז, והוי כע"א דעלמא דאינו נאמן לפסול את הגט], ולהכי
הוא שכתב רש"י דהך דאחי צעל ומערער ופסיל ל' הוא רק
משום דאוקי חד לגבי חד, והביאור בזה הוא, דא"כ דעלמא
אין ערער פחות משנים וע"א אינו נאמן לפסול את הגט,
וגם הבעל הוא רק כע"א דעלמא לענין פסולא דלשמה
וכמ"ש, מ"מ השתא כיון דרצן האריכו למיחש לשלא לשמה
אלא דהאמינו בזה את השליח מטעמא דמשום עיגונא אקילו
בה רצן להאמין גם ע"א כמבואר צסוגיא, ע"כ דין השליח
בזה כמו צכ"מ ש"א נאמן בזה דאם צא אחר ומכחישו
אף דהשני מלד עלמו אין לו נאמנות כלל אכל מ"מ נאמן
להכחיש את הראשון ואוקי חד לגבי חד והוי ספיקא כמבואר
ציצמות דף קי"ז וצסוטה דף ל"א יעו"ש, [וכבר הדברים
מבוארים היטב צספרו של אלאמ"ר הגאון החסיד ז"ל חדושי
ר"ח הלוי בהלכות רוחא עי"ש צדבריו], וה"כ הכא בשליח
מהני ערעורו של הבעל עכ"פ להכחיש את עדותו של השליח
שאמר צפ"י וצפ"י, כיון דעכ"פ טפי מע"א לא הוי, וממילא
דע"א נאמן להכחישו, ואמרינן אוקי חד לגבי חד ואין כאן
עדות שנכתב לשמה והוי כמו צלא אומרת צפ"י וצפ"י
דכגט פסול, והיינו דקאמר הגמ' חד אחי צעל ומערער ופסיל
ל'. והגמ' משני דאין נאמנותו של השליח צחורה ע"א דעלמא
דימא ע"ז אוקי חד לגבי חד והוי ספק השקול, רק משום
דמשיקרא מידק דייק ולא אחי לאורועי נפשי, וא"כ הוא
דין חורה נאמנות מסויימת שהאמינוהו חכמים לשליח, ולא
שייך ע"ז דין אוקי חד לגבי חד, וממילא דהשליח נאמן,
והבעל אינו נאמן דהוי כמו ע"א דעלמא דאינו נאמן לפסול
את הגט.

אלא דיש להעיר על דבריו מדברי החוס' בכתובות דף ל"ב
שכתבו דנ"מ מהא דאזיל ראובן ומשחטי דינא צדרי
היכא שהלוח אינו מולא עדים לקיים שטרו דראובן יכול
לטעון מזויף אכל שמתן מספק אינו יכול לטעון מזויף עי"ש
צדבריהם, ולענין זה הוא דאמרינן שם דלא מלי א"ל לאו
צע"ד ידי את משום דא"ל דמפקת מיני' עלי דכר, ולפי
דבריו הלא אין הדבר תלוי כלל אם הוא צע"ד או לא,
רק משום שהוא צעל השער יכול לערער ולומר מזויף הוא,
והרי גם צלאו עמא דעלי דכר עכ"פ הרי ראובן הוא צעל
השער ואם הוא אומר מזויף השער לריך קיום, והרי דגם
מכא צע"ד יכול לטעון מזויף, וכדחזין דמועיל גם ערער
דלקוחות כמבואר צחוס' גיטין דף ט' צסם הירושלמי, אכל
סוף כל סוף הרי ראובן הוא גם צעל השער ואין נורך לעמא
דצע"ד, ול"ע.